

Što su to *Dublin Core* metapodaci?

Priredila: Tamara KRAJNA

O *Dublin Core*u

Više od 5 milijardi stranica čini informacijski *web*-prostor. Mnoštvo. No pretražujući ga, nerijetko smo se uvjerali da unatoč tom bogatstvu stranica ne uspijevamo dobiti odgovore koji nas zadovoljavaju. Razlog tomu nisu samo nesavršene tražilice (pretraživači) nego loše opisane, u smislu metapodatkovnih podataka, *web*-stranice.

Što, zapravo, jesu metapodaci? Pojednostavnjeno, strukturirani podaci o podacima. Skup atributa i njima pridruženih vrijednosti koji opisuju neki informacijski izvor. Želi li se, na primjer, opisati neka knjiga, koristit će se nekoliko atributa: autor, naslov, izdavač, godina. Naravno, taj opis može biti i detaljniji: ISBN broj, tema, broj stranica. Takvi strukturirani podaci poboljšavaju automatsko pronalaženje informacija te pridonose stvaranju reda u informacijskom *web*-prostoru. U tu svrhu nastalo je nekoliko standarda, no jedan od najčešće korištenih (a samim tim vjerojatno i najbolji) je *Dublin Core*. Prvi začeci *Dublin Core*a vezani su uz 1995., kada je u Dublinu (Ohio, SAD) pokrenuta inicijativa danas poznata kao *Dublin Core Metadata Initiative (DCMI)*. Zahvaljujući toj inicijativi, dogovoren je skup opisnih elemenata, *Dublin Core Metadata Element Set (DCMES)*, čijim se korištenjem dobivaju kvalitetno opisane *web*-stranice, koje su samim tim kvalitetnije pretražive.

Skup elemenata iz 1995. godine sadržavao je 12 elemenata. Današnji *DCMES* sadržava 15, odnosno 16 elemenata (dodan je element za *e-learning* – e-učenje), koji su podijeljeni u tri skupine elemenata koji:

- opisuju sadržaj izvora
- izvor promatraju kao intelektualno vlasništvo, autorstvo
- opisuju određeni primjerak izvora.

Standard ne određuje redoslijed elemenata i svi elementi su ponovljivi. Također, korištenje svih elemenata nije obvezno. Norma *ISO 11179* s pomoću sedam atributa definira sve elemente.

Metapodaci se pri opisu *web*-stranice upisuju u njezino zaglavlje (*HEAD* element). Unutar *HEAD* elemenata sadržani su osnovni podaci o dokumentu (*web*-stranici) i ti elementi omogućavaju tražilicama da lakše i kvalitetnije dođu do tih stranica.

Postoje dvije razine *DCMI* standarda: jednostavni i kvalificirani. Jednostavni sadržava naziv elementa te njegovu vrijednost, npr.:

```
<META NAME="DC.Description"
CONTENT="Opis sadržaja">
```

Kvalificirani sadržava neki dodatni kvalifikator koji detaljnije određuje sam element. Npr., pri unosu datuma određen je redoslijed navođenja elemenata, a pri označavanju jezika navodi naziv norme iz kojega je preuzeo kraticu jezika:

```
<META NAME="DC.Language"
CONTENT="(SCHEME=ISO 639-1) hr">
```

Opis elemenata *Dublin Core*a

DC.Title (naslov) – određuje naslov, odnosno naziv pod kojim se prepoznaje izvor; preporučuje se da ima isti sadržaj kao *HTML* oznaka *TITLE*. Primjer: Polimeri: časopis za plastiku i gumu. (*<META name="DC.Title" content=" ">*)

DC.Creator (stvaratelj) – definira osobu ili tijelo koje je odgovorno za stvaranje sadržaja. U slučaju navođenja tvrtke preporučuje se korištenje njezina punog naziva. Primjer: Društvo za plastiku i gumu. (*<META name="DC.Creator" content=" ">*)

DC.Subject (tema, ključne riječi) – definira predmet sadržaja izvora; ne preporučuje se više od dvadeset riječi. Također se preporučuje odabir riječi iz nekoga kontroliranog rječnika ili neke klasifikacije. Primjer: časopis, plastika, guma, polimeri, polimerizacija. (*<META name="DC.Subject" content=" ">*)

DC.Description (opis) – opisuje sadržaj izvora. Preporučena duljina elementa je do 360 znakova. Primjer: Časopis za plastiku i gumu Polimeri je znanstveno-stručni časopis koji donosi informacije o najnovijim dostignućima na područjima plastike i gume te potrebne opreme. (*<META name="description" content=" ">*)

DC.Publisher (nakladnik) – definira osobu ili tijelo koje je odgovorno za objavljivanje izvora. Kao i u slučaju stvaratelja, preporučuje se korištenje punog naziva tvrtke (ili imena osoba). Primjer: Društvo za plastiku i gumu. (*<META name="DC.Publisher" content=" ">*)

DC.Contributor (suradnik) definira osobu ili tijelo koje je odgovorno za doprinos sadržaju izvora. Primjer: glavni urednik Ime Prezime. (*<META name="DC.Contributor" content=" ">*)

DC.Date (datum) – datum vezan uz životni ciklus izvora, npr. datum početka objavljivanja na mreži. Preporučuje se format defi-

niran normom *ISO 8601*: GGGG-MM-DD. Primjer: 2004-10-21. (*<META name="DC.Date" content=" ">*)

DC.Type (tip) – definira narav ili vrstu sadržaja izvora, dakle je li riječ o tekstu, slikama, zvuku, softveru... Primjer: tekst. (*<META name="DC.Type" content=" ">*)

DC.Format (format) – format datoteke, dimenzija izvora; preporučuje se izbor iz kontroliranog rječnika, npr. *Internet Media Types*. Primjer: html, pdf, jpeg. (*<META name="DC.Format" content=" ">*)

DC.Identifier (identifikator) – preporučuje se identifikacija ako je propisana nekim formalnim identifikacijskim sustavom, kao recimo *ISSN* sustavom za časopise ili *web*-adresom časopisa. Primjer: ISSN: 1846-0828. (*<META name="DC.Identifier" content=" ">*)

DC.Source (izvor) – uputa na izvor iz kojega je sadašnji izvor nastao. Neki su mišljenja da kolidira s *DC.Relation* (odnos), no *DC.Source* ima niže značenje i odnosi se na npr. digitalne reprodukcije. (*<META name="DC.Source" content=" ">*)

DC.Language (jezik) – definira jezik sadržaja najvećeg dijela izvora. Preporučuje se korištenje kratica definiranih nekom normom, npr. norma *ISO 639* definira dvoslovni jezični kod. Primjer: hr. (*<META name="DC.Language" content=" ">*)

DC.Relation (odnos) – definira odnos opisanog izvora prema srodnom izvoru. (*<META name="DC.Relation" content=" ">*)

DC.Coverage (obuhvat) – definira prostorni i/ili vremenski obuhvat sadržaja izvora; može označavati godinu od koje je časopis digitalno dostupan. Primjer: 2004-10-21. (*<META name="DC.Coverage" content=" ">*)

DC.Rights (vlasnička prava) – donosi informaciju o vlasničkim pravima nad izvorom te također regulira uvjete korištenja. Primjer: Slobodan pristup. (*<META name="DC.Rights" content=" ">*)

Osim opisanih elemenata *DC*, na *webu* se vrlo često koriste i neki sinonimi: *keywords* (sinonim za *DC.Subject*) te *description* (sinonim za *DC.Description*).

S obzirom na učestalost korištenja ovih sinonima, kao takve može ih se zadržati. Tako se za časopis Polimeri na portalu Hrčak nalazi: *<META name="keywords" content="*

časopis časopisi casopis casopisi znanstveni
autor hrvatska hrvatski journal journals ">

Metapodaci za časopis *Polimeri*

Trenutačni metapodaci za časopis *Polimeri* sadržavaju nekoliko nedovoljno opisanih elemenata.

```
<HEAD>
<TITLE>DRUŠTVO ZA PLASTIKU I GUMU,
Zagreb, Hrvatska</TITLE>
<meta http-equiv="Content-Type" con-
tent="text/html; charset=win-
dows-1250">
<META NAME="Author"
CONTENT="Andrija Levanic">
<META NAME="Keywords"
CONTENT="">
<META NAME="Description"
CONTENT="">
<link href="css/stil.css" rel="stylesheet"
type="text/css">
<script src="js/script.js" language="java-
script" type="text/javascript"> </script>
</HEAD>
```

Da bi časopis *Polimeri* bio bolje i kvalitetnije pretraživ, potrebno ga je metapodacima dodatno opisati. Mogući metapodaci za časopis *Polimeri* su:

```
<HEAD>
<META NAME="DC.Title" CONTENT="Poli-
meri: časopis za plastiku i gumu ">
<META NAME="DC.Creator"
CONTENT="Društvo za plastiku i gumu">
<META NAME="DC.Subject"
CONTENT="znanstveni časopis journal ca-
sopis scientific journal">
<META NAME="DC.Description" CONTENT
="Karakter časopisa je znanstveni, stručni,
obrazovni i poslovni, a u svakom broju do-
nosi mnoštvo informacija o najnovijim do-
stignućima na područjima plastike i gume te
potrebne opreme">
<META NAME="DC.Publisher"
CONTENT="Društvo za plastiku i gumu">
<META NAME="DC.Contributor"
CONTENT="glavni urednik Ime i Prezime">
<META NAME="DC.Contributor"
CONTENT="web design Andrija Levanić ">
```

```
<META NAME="DC.Date"
CONTENT="(SCHEME=ISO 8601)
2004-10-21">
<META NAME="DC.Type"
CONTENT="(SCHEME=DCMI Type Voca-
bulary) Text">
<META NAME="DC.Format"
CONTENT="(SCHEME=MIME) applica-
tion/pdf ">
<META NAME="DC.Identifier"
CONTENT="(SCHEME=URL)
http://www.fsb.hr/polimeri/in-
dex.php?str=7">
<META NAME="DC.Identifier"
CONTENT="(SCHEME=ISSN) 1846-0828
">
<META NAME="DC.Language"
CONTENT="(SCHEME=ISO 639-1) hr">
<META NAME="DC.Relation.HasFormat"
CONTENT="tiskani">
<META NAME="DC.Coverage"
CONTENT="od 2004">
<META NAME="DC.Rights" CONTENT="
Slobodan pristup">
</HEAD>
```

IZLOG KNJIGA

Želimir Šimunić

Polimeri u graditeljstvu

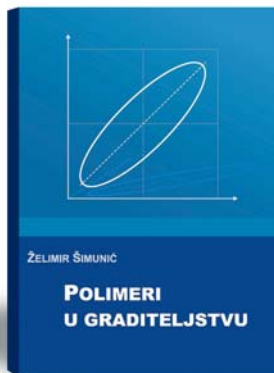
Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2006.

ISBN: 953-627218-0, cijena 250 kuna

Sadržaj: Općenito o polimerima; Značajnije vrste polimernih materijala u graditeljstvu; Preradba i preoblikovanje polimera; Svojstva polimernih materijala i proizvoda; (frp materijali); Pjenasti polimerni materijali; Primjena polimernih materijala u graditeljstvu; Kratice i nazivi polimera; Kazalo pojmova; Nazivi i pojmovi iz tehničke mehanike; Literatura; Bilješka o autoru.

Treba odmah naglasiti. Riječ je o kapitalnom djelu s područja polimerstva. Graditeljstvo je po primjeni polimernih materijala trajno na drugome mjestu, odmah iza ambalaže. Istodobno, radi se o jednom od životnih djela uglednoga profesora *Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Zašto?

Takva knjiga ne piše se u kratkom roku. Ona je rezultat dugogodišnje teorijske i praktične djelatnosti autora u toj, za građevinare novijoj djelatnosti. Zaključak se među ostalim temelji na rasponu godina literaturnih izvora. Ne mijenja se sve preko noći, neke su činjenice nepromjenjive tijekom dugog razdoblja. A neke ostaju zauvijek.

Naslovi poglavlja dovoljno govore o sadržaju knjige. Zato ona postaje nezaobilaznim pomagalom svima koji se bave graditeljstvom, ali i onima koji se bave polimerstvom.

Zajedno sa svojim suradnicima, prof. Želimir Šimunić je objavio djelo, opravdava parafrazu misli objavljene u povodu jedne druge, slične knjige. *U malih naroda takve su knjige rijetkost*. Ali ni u većih sigurno nema puno sličnih primjera.

Istodobno treba upozoriti na problem svih koji se bave objavom takvih knjiga. Vidljivo je da knjiga nema čak ni formalnog urednika. Urednici koji su dovoljno stručni da mogu biti pomni čitatelji i savjetnici autora, sve su rjeđi. Drugo, terminologija ove knjige zahtijeva poseban osvrt. O hrvatskoj terminologiji mogu suditi samo oni koji su prošli kvalificiranu provjeru. Među ostalim, pišući u časopisima koji pažljivo, uporno i dosljedno rade na razvoju hrvatske terminologije. A tomu pridonosi sigurno u proteklih 27 godina i časopis *Polimeri*.

Zaključno, riječ je o iznimno vrijednom i temeljnom djelu za sve koji su povezani s polimerima i graditeljstvom.

Igor ČATIĆ